

Vennesla kommune

KULTURSTRATEGI

*Kunst og kultur skaper opplevelser, bygger fellesskap og gir livskvalitet.
Vennesla kommune satser på et åpent og inkluderende kulturliv for alle.*

2026 - 2040

Forord

Kunst og kultur er nødvendig for et lokalsamfunn. Vi trenger kultur som utfordrer og kan gi tilværelsen innhold og mening som enkeltmennesker og i et fellesskap. Kultur er limet i fellesskapet vårt og skaper tilhørighet, bygger stolthet og gir oss rom til å uttrykke, dele og forstå hverandre.

Kultur er vedlikehold mer enn et engangskjøp. Ved å se på kultur som et økosystem og en samfunnsfunksjon ser vi at den er et viktig verktøy inn i skole, forebygging og beredskap. Gjennom kunst, frivillighet, tradisjon og gode møteplasser bygges tillit og livskvalitet.

Med kulturstrategien ønsker Vennesla kommune å løfte frem kulturen som en samfunnsbyggende kraft og som en sentral del av utviklingen av kommunen vår frem mot 2040. Vennesla kommune ønsker å legge til rette for at alle skal kunne delta, skape og oppleve kunst og kultur i sitt nærmiljø.

Kulturstrategien for Vennesla omfatter frivillighet, kulturvern, museumsvirksomhet, kunst, kulturarenaer, bibliotek, kulturproduksjon, kulturnæring, kulturskole og annet kulturarbeid for alle aldre og fagområder. Vi legger til grunn at kulturfeltet har en nøkkelrolle i storsamfunnets møte med den enkelte innbygger og en aktiv samfunnsrolle i utviklingen av Vennesla kommune som en grønn urban bygd.

Et rikt kulturliv gir levende lokalsamfunn og god livskvalitet!

Innhold

1.1	Organisering av strategien	4
1.2	Innledning	5
1.3	Visjon og verdigrunnlag	6
1.4	Strategisk forankring og rolle	6
1.5	Kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde	7
2.1	Kulturstrategiens målsetninger i lys av kommuneplanens samfunnsdel	8
3.1	Strategiske satsningsområder	10
4.1	Oppfølging av planen	12
5.1	Kilder	13

1.1 Organisering av strategien

Kulturstrategien skal bidra til å utvikle det lokale kulturlivet, slik at flere får tilgang til gode kulturtilbud og kulturarenaer. Strategien ønsker å skape en tydelig retning for kulturfaglig utviklingsarbeidet i Vennesla samt å styrke kulturens rolle i utviklingen av lokalsamfunnet.

Vennesla kommune ønsker med denne kulturstrategien å få bedre oversikt over kulturtilbudene i kommunen samt legge til rette for utvikling og bedre samarbeidet mellom de ulike aktørene.

Strategien bygger på kommuneplanens samfunnsdel 2024–2040, på FNs bærekraftsmål, på revidert nasjonal kulturlov, Lov om folkebibliotek, Kulturminneloven, FNs barnekonvensjon og opplæringsloven.

Den er utarbeidet i samarbeid med kulturaktører, frivillige, kulturnæringen og innbyggere i Vennesla kommune og skal være et felles verktøy for å sikre at kulturen fortsetter å være en levende, bærekraftig og inkluderende kraft i Venneslasamfunnet.

Kulturstrategien forholder seg altså til rammene for vår virksomhet som er nedfelt i Vennesla kommunes planverk og overordnet lovverk.

Strategien vil vedtas politisk i 2026 og tiltak vil inngå i det årlige arbeidet med budsjett og økonomiplan hvor foreslåtte tiltak vurderes på linje med andre budsjettinnspill.

1.2 Innledning

Denne kulturstrategien er kommunens overordnede plan for utviklingen av kunst- og kulturfeltet i Vennesla fram mot 2040. Strategien gir retning for kommunens prioriteringer, samarbeid og investeringer innen kultur og frivillighet, og skal bidra til å virkeliggjøre mål og verdier i kommuneplanens samfunnsdel.

Strategien gir en helhetlig forståelse av kulturens rolle i kraft av sin egenverdi samtidig som den også er viktig i utdanning, beredskap og forebygging. Kulturens "dobbeltliv" består på den ene siden av kunstnere, øvingsrom, verksteder, scener og gallerier, men har samtidig den viktige samfunnsfunksjonen innen skole, kulturell beredskap, folkehelse og gjennom selve verdiene våre i den sosiale veven.

Kulturen i Vennesla er rik, mangfoldig og nært knyttet til lokalsamfunnet. Strategien bygger på en sterk frivillighetstradisjon, et engasjert kulturliv og et tett samspill mellom profesjonelle aktører, kommunale tjenester og innbyggere. Gjennom strategien ønsker kommunen å legge til rette for at kulturens egenverdi og samfunnsverdi skal anerkjennes og styrkes.

Arbeidet med kulturstrategien har vært omfattende og er ledet av kultursjef i samarbeid med arbeidsgruppen tilknyttet kultur og samskaping.

Det er avholdt folkemøter for Øvrebø, Hægeland og nedre Vennesla, samtidig som interessegrupper, lag og foreninger, VBUR og lokale utøvende kunstnere er invitert til å komme med innspill i prosessen. I påfølgende høringen er utkast til strategi sendt alle som har bidratt inn i tillegg til andre aktuelle aktører og deretter revidert på nytt i tråd med innspillene fra disse.

I folkemøtene er de vedtatte fokusområdene: kulturarena, samarbeid og eierskap, barn og unge, identitet og historie samt leve hele livet vært utgangspunkt for gruppearbeid og innspill fra deltakerne. Resultatet i strategien er basert på alle disse aktørenes innspill og arbeid.

Strategien har avgrensninger i forhold til annet planverk i kommunen og berører derfor verken idrett eller friluftsliv. Den omhandler i begrenset grad kulturminner og kulturmiljø og berører frivillighet kun der frivilligheten er knyttet til kultur.

Kommunen har følgende planverk: "Kulturminneplan", "Kommunedelplan idrett og friluftsliv" samt "frivillighetsmelding".

Kulturstrategien er tenkt å supplere disse, ikke erstatte.

Arbeidsgruppen er takknemlig for alle som har deltatt i arbeidsgrupper og på folkemøter underveis.

1.3 Visjon og verdigrunnlag

Visjon: Kunst og kultur som kraft for fellesskap, læring og identitet i Vennesla

Kulturen skal være en drivkraft for utvikling, trivsel og tilhørighet. Gjennom kunst, frivillighet og ulike møteplasser skal innbyggerne samhandle, bli kjent med hverandre og skape nytt.

Verdier

- Tilgjengelighet – Kultur til alle, uavhengig av alder, bakgrunn og bosted
- Samskaping – Samarbeid mellom kommune, frivillighet og næringsliv
- Bærekraft – Miljøbevisst og sosialt inkluderende kulturutvikling
- Stolthet – Lokal identitet, kulturarv og tilhørighet som ressurs

1.4 Strategisk forankring og rolle

Kulturfeltet er en sentral samfunnsaktør i utviklingen av Vennesla som “grønn urban bygd”. Kulturen har en verdi i seg selv og er samtidig en ressurs for inkludering, læring, livsglede og helse. Gjennom samskaping og samarbeid skal kommunen, frivilligheten og næringslivet bidra til et levende og mangfoldig kulturliv.

Strategien er forankret i kulturloven, regionplan Agder og KS’ veileder for kulturfeltet (2025), som tydeliggjør kommunens ansvar for å ha mål, strategier og oversikt over kulturfeltet. Den følger prinsippet om armlengdes avstand, og understreker kulturens rolle i å sikre ytringsfrihet, demokrati og bærekraft.

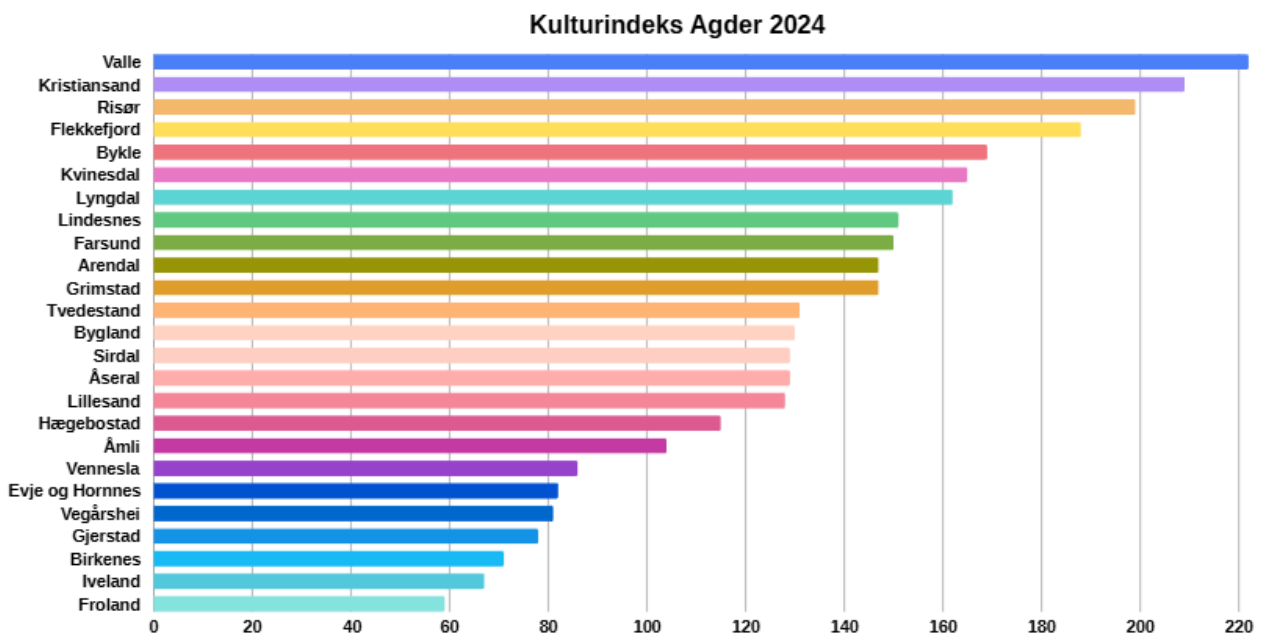
1.5 Kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde

Vennesla har et rikt kulturliv preget av frivillighet, lag og foreninger, kulturskole, bibliotek og lokale møteplasser. Kommunen har sterke tradisjoner innen musikk, korps, teater og håndverk og har gjennom årene fostret musikere, sangere, scenekunstnere, forfattere og utøvere i visuell kunst på nasjonalt nivå.

Samtidig står kultursektoren overfor utfordringer som begrensede økonomiske ressurser, behov for egnede arenaer, digital omstilling og utenforskap blant enkelte grupper.

Kulturfeltet påvirkes av demografiske endringer, økonomisk press og behov for bærekraftige løsninger. Strategien legger derfor vekt på prioriteringer, samarbeid og tiltak som gir størst samfunns effekt.

Selv om Vennesla oppleves sterk på enkelte kulturområder, viser kulturindeksen fra Telemarksforskning at kommunen har en vei å gå. I 2024 var Vennesla på 323. plass på landets kulturindeks totalt og på 19. plass i Agder. Det må være et mål å score høyere på kulturindeksen i fremtiden.

Regionplan Agder 2030 legger i sin beskrivelse av kultur til grunn at deltagelse i kulturlivet gir arenaer for samhold og fellesskapsfølelse, og kan gi rom for å oppleve mestring, inkludering og trygghet.

I kulturarven finner vi identitet og tilhørighet gjennom å se oss selv i en større sammenheng. Det bidrar til bedre trivsel og livskvalitet, som er viktig for bærekraftige byer og lokalsamfunn og den sosiale bærekraften.

Samtidig gjør det regionen attraktiv for tilflyttere og besøkende. Besøksnæringen kan bidra til et mer variert næringsliv som kommer hele regionen til gode.

Ny bruk og gjenbruk av verneverdige bygg og anlegg er også miljømessig bærekraftig, og en viktig del av en mer sirkulær økonomi.

2.1 Kulturstrategiens målsetninger i lys av kommuneplanens samfunnsdel

Sammenheng med planverket

Kulturstrategien er forankret i kommuneplanens samfunnsdel 2024–2040, som løfter frem fire hovedmål: gode lokalsamfunn, god utdanning, god helse og gode medarbeidere. Kulturens rolle i samfunnsutviklingen går på tvers av disse målene.

Strategien skal konkretisere hvordan kulturen bidrar til inkluderende lokalsamfunn, læring, livskvalitet og deltakelse.

Kommuneplanens samfunnsdel og kulturstrategiens mål

1. Gode lokalsamfunn

Hovedmål: Venneslasamfunnet har trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn.

- Ivareta trygghet og beskyttelse for hele Venneslasamfunnet
- Posisjonere seg som grønn urban bygd
- Fremme et nyskapende og bærekraftig næringsliv

Kulturstrategiske grep

- Sikre og ivareta muligheten for produksjon av profesjonell kunst og kultur med et mangfoldig uttrykk, slik at kommunen blir attraktiv for skapende og utøvende kunstnere og kulturnæringer
- Sikre bærekraftige løsninger for lokale kulturarener og kulturarrangementer, og ha søkelys på delingsøkonomi og samskaping i kulturlivet
- Sammen med Agder fylkesmuseum og Agder fylkeskommune ivareta verneverdige bygg i kommunen og utvikle og formidle kunnskap om istandsetting, rehabilitering og ombruk av bygninger
- Sikre gode kulturmiljøer som bidrar til levende lokalsamfunn, tilhørighet og røtter og identitet i alle kommunens bygdesamfunn
- Kommunen skal samarbeide med næringslivet og frivillighet

2. God utdanning

Hovedmål: Venneslasamfunnet fremmer muligheter for livslang læring for alle

- Alle skal ha mulighet til å utvikle ferdigheter og kompetanse for å leve gode liv her og nå og i fremtiden
- Skape inkluderende og trygge nærmiljø og fritidsarenaer for barn, unge og deres familier
- Jobbe for at barn og unge opplever tilhørighet, trivsel og mestring

Kulturstrategiske grep

- Sikre barn og unges lovfestede rett til å oppleve, skape og dele kunst og kultur
- Skape gode arenaer for kunstfaglig opplæring og utvikling tilpasset innbyggere der de bor
- Sikre alle barn og unge like muligheter til å delta i fritidstilbud uavhengig av økonomi og bakgrunn
- Sikre kulturopplevelser og opplæringstilbud av høy kvalitet til alle barn og unge gjennom samarbeid mellom kulturskolen, barnehagene, grunnskolene og SFO i kommunen
- Styrke biblioteket som arena for litteratur, kultur og livslang læring

3. God helse

Hovedmål: Venneslasamfunnet bidrar til god helse og fremmer livskvalitet for alle

- Jobbe aktivt for å fremme god helse i lokalsamfunnet og minske sosiale forskjeller
- Ivareta innbyggere med behov for helsehjelp med riktige og tilpassede tjenester
- Utvikle aldersvennlige, tilgjengelige og attraktive bo og nærmiljø

Kulturstrategiske grep

- Sikre kulturfrivillighet som skaper trygge, tilgjengelige og inkluderende møteplasser
- Sikre brukermedvirkning som en viktig del av kommunens arbeid med kultur
- Bidra til trivsel, fellesskap og opplevelse av mestring gjennom deltakelse i kulturaktiviteter
- Bruke kunst og kultur som et verktøy for å forebygge utenforskap og ensomhet
- Styrke kulturarenaer og inkluderende møteplasser som fremmer inkludering og innenforskap
- Bruke kulturhus og bibliotek aktivt som arena for litteratur og kultur som bidrar til trivsel og livskvalitet
- Sikre aldersvennlige lokalsamfunn gjennom å styrke kulturtilbud og universell utforming for eldre og mennesker med ulike funksjonsvariasjoner

4. Gode medarbeidere

Hovedmål: Vennesla kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass med rom for alle

- Være en framtidsrettet, attraktiv og foretrukket arbeidsgiver
- Fremme trivsel, helse og fellesskap blant medarbeidere for å øke jobbnærvær og kvalitet i tjenestene
- Etablere felles forståelse og kompetanse innen samskaping, innovasjon og kontinuerlig forbedring

Kulturstrategiske grep

- Inkludere ansatte i utviklingsarbeid og tjenestedesign innen kunst og kultur
- Sikre jevnlig kompetanseheving hos ansatte for kvalitetssikring av kommunale kulturtilbud
- Utvikle samarbeidsarenaer på tvers av seksjoner og enheter

3.1 Strategiske satsningsområder i folkemøter og gjennom arbeidet

1. Kulturarenaer

Kulturarenaer er møteplasser hvor innbyggere og andre kan oppleve og delta i ulike kulturelle aktiviteter. Det kan være teater, konsertsteder, museer, kunstgallerier, kulturhus, bibliotek og flere.

Hver av disse arenaene spiller en viktig rolle i å fremme kultur, kunst og samfunnsengasjement. De gir rom for læring, underholdning og kreativ utfoldelse.

2. Samarbeid og eierskap

Medvirkning, mangfold og inkludering er tre prinsipper som ofte er sammenvevd og utfyller hverandre. For eksempel kan medvirkning sikre at mangfoldet av stemmer blir hørt, mens inkludering sørger for at alle føler seg som en integret del av en gruppe.

Sammen kan de bidra til å bygge mer rettferdige og effektive samfunn. Kulturfrivillighet og dugnad er grunnpilarer i lokalsamfunnet og sammen med samskaping som inkluderer næringsliv, vil vi kunne bygge i fellesskap.

Å forstå både våre egne og andres kulturer er viktig for å fremme gjensidig forståelse, respekt og samarbeid i et stadig mer globalisert samfunn.

3. Barn og unge

Barn og unges rett til kunst og kultur er en viktig del av deres utvikling og identitetsbygging. Dette er anerkjent både internasjonalt og nasjonalt, og innebærer at alle barn og unge skal ha tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet, noe som ivaretas både i lovverk og i FNs barnekonvensjon.

Deltakelse og opplevelse i kunst og kultur bidrar til:

- Identitetsbygging: Gjennom deltakelse i kulturelle aktiviteter kan barn og unge utforske og utvikle sin egen identitet
- Sosiale ferdigheter: Kunst og kultur gir muligheter for samspill, samarbeid og kommunikasjon med andre, og bidrar dermed til utvikling av sosiale ferdigheter
- Inkludering og mangfold: Deltakelse i kunst og kultur kan fremme forståelse og respekt for mangfold, og bidra til inkludering av barn og unge fra ulike bakgrunner
- Kognitive ferdigheter og kultur i utdanningen
- Uttrykk og mestring: Kunst og kultur gir barn og unge en plattform for å uttrykke seg selv og oppnå mestringsfølelse gjennom skapende prosesser

4. Identitet og historie

Kommunens identitet og historie går gjennom kulturminner og kulturmiljøer inn i dagens identitet som er "grønn urban bygd".

Kulturarven omfatter både industrihistorien og håndverkstradisjonene og er en sentral del av Venneslas egenart. Gjennom bevaring, formidling og fornyelse skal kulturarven brukes aktivt i samfunnsutviklingen.

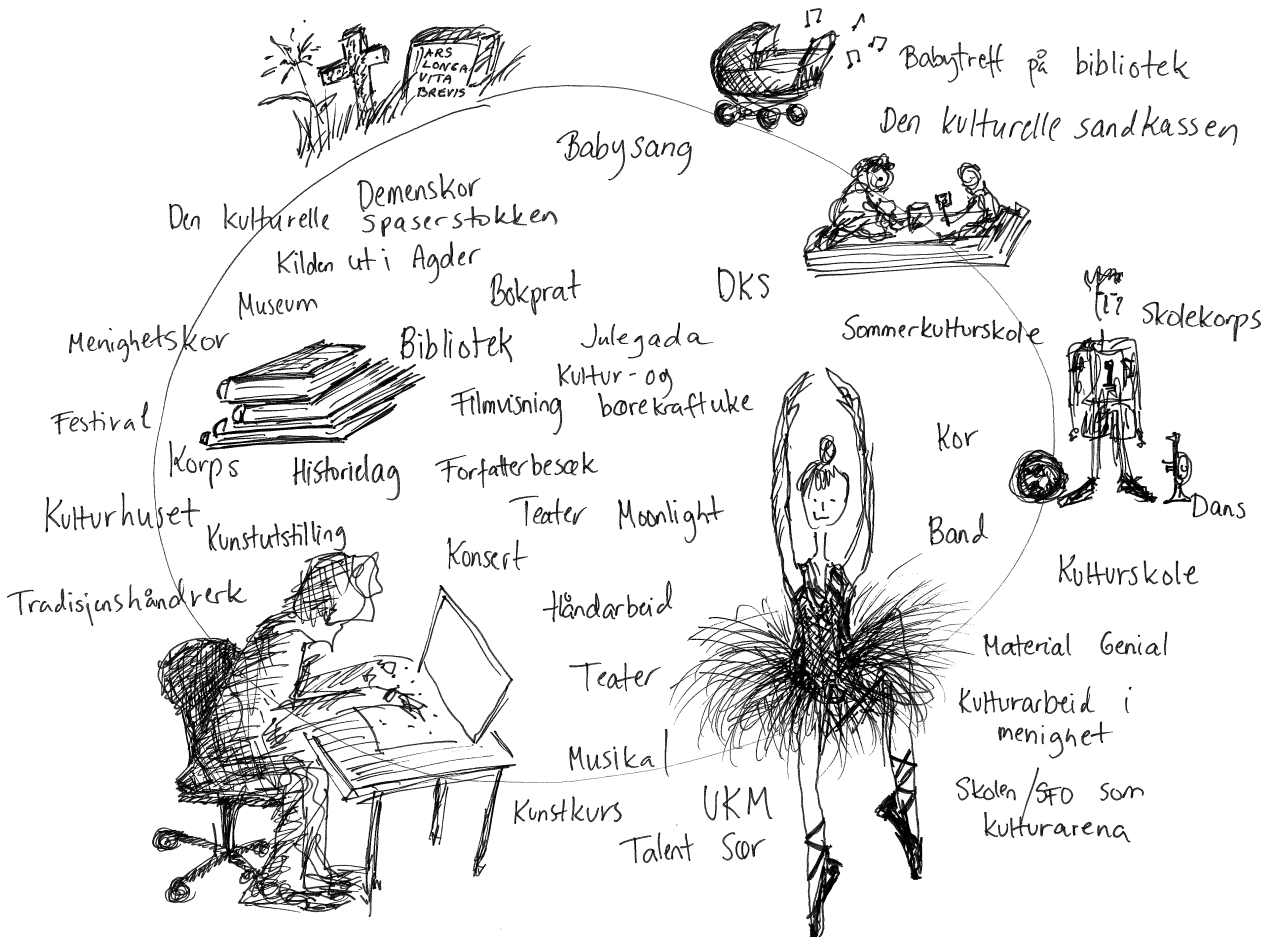
Kulturens kraft skal bidra til sosial, økologisk og økonomisk bærekraft. Gjennom kultur skapes forståelse, engasjement og handling for en grønnere, kreativ og mer inkluderende fremtid.

5. Leve hele livet – demografiske endringer

Kunst og kultur er viktig og beriker livene våre fra barndom til alderdom. Tilbud innen kunst og kultur bidrar ikke bare til personlig utvikling og glede, men også til sosial tilknytning og samfunnsengasjement.

Å sikre kunst og kulturtilbud gjennom hele livet krever en innsats fra både offentlige og private aktører for å skape tilgjengelige, tilpassede og mangfoldige tilbud for alle aldersgrupper.

Gjennom et kulturelt livshjul vil innbyggere få oppleve og delta i kunst og kulturopplevelser gjennom hele livsløpet.

Illustrasjon av Liisa Tuomaala

4.1 Oppfølging av planen

Kulturstrategien vil ligge til grunn for kommunens kulturpolitikk. Gjennom samarbeid med næringsliv, frivillighet, lag og foreninger og andre vil kommunens kulturenhet med sine ansatte videreutvikle kulturlivet og samhandling i Vennesla kommune.

Kulturenhetens årlige tiltaksplan vil synliggjøre konkrete tiltak i forbindelse med det årlige budsjettarbeidet.

Strategiens vedlegg inneholder en oversikt over lokale lag og foreninger innen kulturfeltet.

5.1 Kilder

- Norsk kulturindeks, Telemarksforskning 2024
- Kommuneplanens samfunnsdel 2024–2040, Vennesla
- FNs bærekraftsmål
- Revidert nasjonal kulturlov
- Lov om folkebibliotek
- Kulturminneloven
- Rammepplan, Norsk kulturskoleråd “Kulturskole for alle”
- FNs barnekonvensjon
- Regionplan Agder 2030
- Opplæringsloven